

צלמי מלחמה

מהו צילום מלחמה?

צילום מלחמה הוא ז'אנר בצילום העוסק בתייעוד עימותים חמושים ואורח החיים באזורי קרבות.

צילום מלחמה מתאר בדרך-כלל את המלחמה על כל פניה, ומציג גם את מעשי הגבורה וגם את מעשי הזוועות.

צלמים העוסקים בתייעוד מצבי מלחמה הם חשופים מאד, ולכן עלולים בסופו של דבר להיפגע, ולעתים אף להיהרג בזמן עבודתם בשטח. עיתונאים וצלמים אומנם מוגנים על ידי אמנה בינלאומית, אך ההיסטוריה מראה כי לפעמים הם מהווים מטרות של אחד הצדדים הנלחמים, אם המטרה היא לנקום בצד האויב או למנוע את הבאת החומר המצולם אל שאר העולם.

צילום מלחמה הפך מסוכן יותר עם התפתחות הטרור, שמפר את חוקי המלחמה והאמנות הבינלאומיות. במלחמת עיראק, נתפסו מספר צלמים והוצאו להורג, וכמה נהרגו מאש חיה. שני צלמים עיראקים שעבדו עבור סוכנות הידיעות רויטרס נהרגו על ידי הכוחות האמריקאיים במהלך תקיפה אווירית, דבר שעורר שערורייה גדולה בכל העולם.

צילום המלחמה הראשון

רוג'ר פנטון היה הצלם הידוע הראשון שמזוהה עם תחום זה, כשצילם את מלחמת קרים בשנים 1854-1855.

1855

צלמי מלחמה יהודים: בוריס כרמי

בוריס כרמי (1 בינואר 1914 – 18 בספטמבר 2002) היה צלם וצלם עיתונות ישראלי, צלם "דבר", הצלם הראשי של "דבר השבוע" וחבר מערכת השבועון. מפורסם גם בזכות תצלומיו מתקופת מלחמת העצמאות שפורסמו בשבועון "במחנה".

כרמי נולד בעיר מוסקבה שברוסיה בשם בוריס וינוגרד, בן לפרניה ויעקב. אמו נהרגה בתאונה ב-1921. בגיל 15 התייתם גם מאביו, ועבר אל בית דודו, מרכוס רייזמן, בעיר ורשה. בהמשך השלים את לימודיו התיכוניים בפנימיה בעיר ארפורט שבגרמניה. ב-1933, אחרי כמה חודשים בעיר מילנו שבאיטליה, נסע לפריז ונרשם ללימודי אתנוגרפיה בסורבון. לצורך לימודיו קנה את מצלמתו הראשונה, והחל לצלם. כעבור שנתיים עבר לעיר החופשית דנציג, ובמרץ 1939 עלה לארץ ישראל.

במלחמת העולם השנייה התנדב כרמי לצבא הבריטי, ושרת ארבע שנים כצלם אוויר, ביחידת מיפוי, וכמדריך צילום. במהלך שרותו נשלח לאיטליה ואף לפולין. הוא התיידד עם צלם העיתונות הנס חיים פין, שלימד אותו טכניקות חדשות. לאחר שחרורו היה צלם עצמאי, וצילם גם עבור "ההגנה".

במלחמת העצמאות היה כרמי צלם שבועון צה"ל "במחנה". הוא העדיף לצלם לוחמים ברגעים אנושיים בין הקרבות, ונמנע מצילומי הרוגים. אחדים מתצלומיו, בהם "הנערה עם האקדח", הפכו לסמלים.

משנת 1952 ועד פרישתו לגמלאות ב-1976, היה כרמי צלם וחבר המערכת בעיתון "דבר" ו"דבר השבוע". החל ב-1956 פורסמו תצלומיו בספרים ואלבומים. רובם משלבים תצלומים של כרמי עם טקסטים מאת סופרים ועיתונאים. אחדים מספריו הם ספרי ילדים העוסקים בבעלי חיים.

ב-1956 נישא לשולה (שולמית) בלבירר, והיה אב לבן, יעקב כרמי. בספטמבר 2001 התאלמן כרמי מאשתו. כעבור שנה, ב-18 בספטמבר 2002, נפטר בתל אביב, בגיל 88. נקבר בבית העלמין הדרום לצד אשתו.

פרסים:

1995 – פרס פורצקי לצילום, מטעם מוזיאון תל אביב לאמנות.

2002 – פרס אנריקה קבלין על מפעל חיים בתחום הצילום, מטעם מוזיאון ישראל.

נערה עם אקדח

כיבוש שדה התעופה בלוד
1948

כיבוש שדה התעופה בלוד

1948

כיבוש שדה התעופה בלוד

1948

פינוי צדוק הפצוע

אברהם ורד

אברהם ורד (1923 - 20 בנובמבר 2015) היה צלם עיתונות ישראלי, שירת כצלם צבאי של עיתון במחנה בשנות ה-50 ושנות ה-60 של המאה ה-20, והתמחה בצילומי מלחמה, עוטר בעיטור המופת על אומץ לבו.

ורד (במקור רוזנשטינגל) נולד ב-1923 בווינה בירת אוסטריה, עלה לארץ ישראל ב-1940 במסגרת עליית הנוער, ולמד בבית הספר מקוה ישראל. במלחמת העולם השנייה התנדב לצבא הבריטי, שירת בפלוגת הובלה שצורפה לבריגדה היהודית ולחם במערכה במדבר המערבי, במלטה ובאיטליה. במלחמת העצמאות שירת בחטיבת כרמלי. לאחר המלחמה שירת בצה"ל בשירות קבע בחיל המשטרה הצבאית כחוקר תאונות דרכים ומתעדם בצילום.

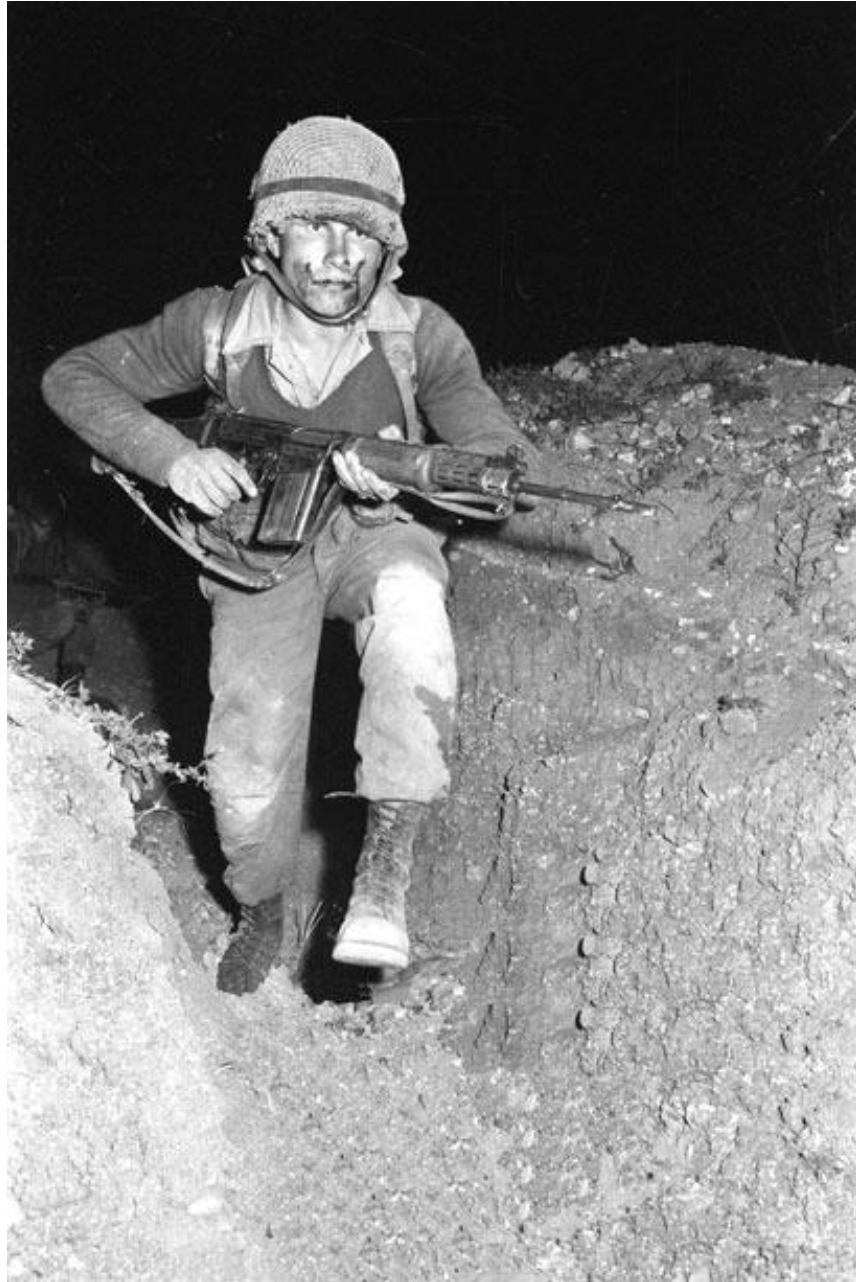
ורד הצטרף למערכת במחנה כצלם צבאי והחל מצטרף לפעולות יחידות צה"ל. בין היחידות אותן תיעד היו יחידה 101 וחטיבת הצנחנים שליווה בפעולות התגמול, בהן מבצע לולב ומבצע שומרון. במלחמת סיני הצטרף לכוחות צה"ל בקרב המיתלה ותמונתו המנציחה את כוחות צה"ל מתארגנים בסמוך למצבת פרקר הייתה לתמונה המפורסמת ביותר מהמלחמה. ורד המשיך לתעד את חטיבת הצנחנים בפעולות ונטל חלק בעשרות אימוני צניחה. הוא השתתף עם כוחות חטיבת גולני במבצע חרגול ב-1960 ובמרץ 1962 התלווה לכוחות החטיבה במהלך מבצע סנונית, פשיטה על מוצבי צבא סוריה ברמת הגולן, על אומץ לבו זכה לתעודת הערכה מהרמטכ"ל, שמאוחר יותר הומרה לעיטור המופת.

הוא המשיך לתעד את חיילי צה"ל גם במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים בה הצטרף לאוגדה 143 בפיקודו של אריאל שרון ותיעד את צליחת תעלת סואץ במבצע אבירי לב.

ורד התגורר בשיכון הצנחנים ברמת גן, היה נשוי לקטיה, אב לעו"ד ירון ורד וסב לנכדים. ב-2008 הוענק לו התואר יקיר העיר רמת גן.

חילוץ פצוע בזמן הקרב
1962

1962

תקיפת חייל האוויר ב-1956

מסדר נצחון לאחר סיום מלחמת 1967

במלחמת יום הכיפורים עלה ורד על מדים, התחמש במצלמה ושלח עצמו לחזית בסיני. "אני צלם צבאי", אמר, "ואם אני לא אהיה עם צה"ל בשעתו הגדולה ביותר, במלחמה, כל הערך שלי היה ואיננו".

כשגונבה לאוזניו השמועה על צליחת תעלת סואץ במלחמת יום הכיפורים, אברהם ורד לא חשב פעמיים. ורד אמנם כבר היה אז בן 50, אבל בלי היסוס הוא עלה על זחל"ם ועשה את הדרך לסואץ. כדרכו, במקום רובה הוא אחז במצלמה.

צליחת תעלת סואץ במלחמת יום כיפור 1973

פינוי פצועים במלחמה 1973

